

РЕШЕНИЕ

№ 12062

гр. София, 07.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 11.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Кристина Петрова, като разгледа дело номер **5813** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.84, ал.3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) във връзка с чл.145 и следващите от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на А. А. М., с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на С., срещу Решение № 6581 от 30.05.2024г. на Председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет (ДАБ), с което на жалбоподателя е отказано предоставянето на статут на бежанец и на хуманитарен статут.

В жалбата се твърди, че решението е незаконосъобразно поради допуснати при постановяването му съществени нарушения на административно-производствените правила и противоречие с приложимия материален закон. Административният орган игнорирал факта, че лицето напуснало страната си на произход поради заплахата за живота и сигурността. Неправилно приел, че Турция е трета сигурна държава - за такова твърдение било необходимо да е налице възможност да се поиска предоставянето на статут на бежанец и ползването на международна закрила като такъв. Поради политиката си спрямо сирийските бежанци Турция отговаряла само формално на тези изисквания. Страната прилагала географско ограничение спрямо лицата от неевропейски държави. Сирийците получавали статут на „посетители“, впоследствие получавали статут на временна закрила, без обаче да имат правото да подадат молба за статут на бежанец, за разлика от гражданите на други държави. Така турското законодателство предвиждало различни стандарти за сирийците и за другите бежанци. Съществували сериозни пречки и по отношение на достъпа до заетост,

здравеопазване, социално подпомагане и образование. Също така лицата, ползващи се с международна закрила, били лишени от възможността за дългосрочна интеграция в Турция. Турската държава целенасочено връщала араби с цел да ги засели в кюрдските райони на С.. Затова за кандидата не съществувала защита от принудително връщане на територията на С..

В съдебно заседание и в писмени бележки (л.114-115 от делото) особеният представител на жалбоподателя, адв. Л., развива доводите, че административният орган неправилно приел в оспореното решение, че лицето било защитено от турските власти и и че за него нямало опасност да бъде върнато в С.. Според докладите на водещи международни неправителствени организации, били налице документирани случаи на принудително връщане на сирийски граждани от страна на турските власти в С.. Посочват се подробно такива доклади. От това следвало, че Турция не била сигурна страна за сирийските граждани.

Ответникът - Председателят на ДАБ, чрез юрисконсулт К., в съдебно заседание моли съда да отхвърли жалбата и да потвърди оспореното решение като правилно и законосъобразно. Турция следвало да се разглежда като трета сигурна страна.

Софийска градска прокуратура не изпраща представител и не взема становище.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е започнало с молба за международна закрила, подадена от лицето на 28.11.2023г. (л.79). Съставен е регистрационен лист (л.75-78). В него е отразено, че молителят е гражданин на С., [дата на раждане] в [населено място], С., по етническа принадлежност – арабин, с религия – сунит, с основно образование, по професия – строителен работник, женен, владеещ арабски език, без отбелязване на документи за самоличност.

Срещу подпис лицето е било своевременно запознато с правата си в производството за предоставяне на международна закрила, както и с организациите, работещи с бежанци и чужденци, подали молба за статут (л.67-74).

Съставена е Евродак дактилоскопна карта (л.66).

С молителя е проведено едно интервю – на 17.01.2024г. (л.51-54). На него той е заявил, че има роднини в Германия, в А. (брат, с хуманитарен статут), както и друг брат в България, който бил в неприключило производство (за предоставяне на международна закрила). Имал съпруга и две деца, които в момента живеели в [населено място], С. заедно с баща му и майка му. Не смеели да излизат, защото имало много отвличания. Самият той напуснал С. през 2015г. Нелегално за Турция. Там останал от 2015г. до 2023г. в [населено място], в близост до А.. Съпругата и децата му били с него в Турция, но се върнали в С., защото пътят (за България) бил труден за тях. В Турция имало голяма дискриминация и децата му били жертва на това. На него и на съпругата му не им разрешавали да работят легално. За България пътувал нелегално, с трафикант, в група от 25 човека, сред които бил и брат му Д.. Крайната цел на жалбоподателя била А. или Германия, където били братята му. Жалбоподателят не бил служил в армията и не бил получавал призовка. Не бил арестуван или осъждан. Един от братята му, О., служил в редовната армия преди военните действия, а когато започнала войната напуснал службата избягал в Турция, оттам - за А.. След това в дома на жалбоподателя идвали хора от армията ДАЕШ за да задържат него и брат му Д. С цел да принудят Омар да се предаде. Жалбоподателят успял да избяга, а Д. бил държан в плен месец и половина и Освободен срещу откуп.

Това се случило през 2015г. Жалбоподателят не би се върнал в С. заради войната и това че всичко било разрушено, не можело да се работи и живее там. В момента в [населено място] оперирали кюрдските сили. Подава молба за закрила в България, защото вече бил хванат, вече му били взели отпечатъци и тук имало сигурност. Лично към него нямало заплахи в С., нямал проблеми заради религията си. Не е членувал в политическа партия или въоръжена групировка, няма взаимоотношения с армията или с полицията.

Към административната преписка е приложена справка (л.16-24), изготвена от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ относно обстановка в С., актуална към 28.02.2024г. Справката се отнася до управлението на партия БААС и режима на президента А., поради което към настоящия момент е ирелевантна.

Към административната преписка е приложена и още една справка (л.25-44), изготвена от Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ относно положението на сирийските бежанци в Турция, актуална към 08.03.2024г. Точка 2 от справката се отнася общо за турското законодателство за бежанци. Според справката, турската държава прилага режим на временна закрила, който се придобива на групова основа и е достъпен за сирийските бежанци. Точка 3 от справката се отнася конкретно за сирийските бежанци. Според справката, защитата им включва право на оставане и престой в Турция, защита срещу принудително връщане в С. и достъп до най-основни права и потребности, които са подробно изброени. В точка 4 е разгледан статута на Турция като 3 сигурна държава, а в точка 5 е обосновано спазването от Турция на принципа „забрана за връщане“ (non-refoulement), и то се спазва от страната и конкретно по отношение на сирийските бежанци.

При тези факти и обстоятелства административният орган е постановил оспореното решение (л.11-15).

В него е приел, че в административното производство не било установено наличието на основателни опасения от преследване които да обуславят предоставянето на статут на бежанец. Единствената причина лицето да подаде молба за закрила била войната и свързаната с това несигурност. Изтъкването на общото положение на несигурност обаче не можело да бъде определено като персонално преследване по смисъла на чл.8, ал.1 от ЗУБ. Общеизвестен бил и фактът, че ДАЕШ вече нямало сигурно влияние в С., по-голяма част от територията на която се контролирала от редовната армия. Липсвали предпоставките за предоставяне на бежански статут и по чл.8, ал.9 от ЗУТ - предоставен статут на бежанец на член от семейството.

Административният орган е приел че не са налице и предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут. От заявеното от лицето не следвало, че то било принудено да напусне С. поради реална опасност от смъртно наказание, екзекуция, изтезание, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Лицето пребивавало в Турция за продължителен период, където живяло в безопасност, без риск за сигурността си и без проблеми с турските власти. В Турция нямало опасност бежанците от С. да бъдат върнати, освен ако те самите не изразят такова желание. Липсвали предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут и по чл.9, ал.6 от ЗУТ - предоставен хуманитарен статут на член от семейството.

Пред съда са представени още няколко справки за ситуацията в С. и за положението на сирийските бежанци в Турция – л.97 и следващите, актуална към 30.08.2024г., л.101 и сл., актуална към 27.08.2024г., л.105 и сл., актуална към 27.08.2024г., л.109 и сл., актуална към 27.09.2024г., л.154 и сл., актуална към 15.10.2024г., л.164 и сл.,

актуална към 27.09.2024г., л.173 и сл., актуална към 27.08.2024г. Част от информацията в тях, подобно на първата справка в административното производство, се отнася до управлението на партия БААС и режима на президента А., свален през декември 2024г., поради което към настоящия момент не е относима. Друга част повтаря без съществена разлика информацията, налична и във втората справка от административното производство, за положението на сирийските бежанци в Турция и за бежанското законодателство на Турция.

В хода на съдебното производство е представено Решение № 2919 от 20.02.2024г. (л.121-122) на ДАБ, с което на брата на жалбоподателя, Д. А. М., е отказано предоставянето на бежански статут и му е предоставен хуманитарен статут. Съображенията за предоставяне на хуманитарен статут са нестабилната обстановка в С. и актуална информация по приложена справка от дирекция „Международна дейност“ на ДАБ МС по отношение на сигурността на територията на С., като е прието, че за него са налице обстоятелства по чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Решението на ДАБ е връчено на лично на жалбоподателя на 04.06.2024г., жалбата е подадена чрез административния орган до съда на 10.06.2024г., И. С. Решението е постановено от компетентен административен орган –председателя на ДАБ при МС, съгласно чл.48, ал.1, т.1 от ЗУБ.

Решението е издадена в писмена форма и със съответните реквизити, при спазване на административнопроизводствените правила.

От доказателствата по делото се установява, че жалбоподателят е информиран писмено и с преводач на разбираем за него език за реда, който следва производството, за правата и задълженията му, както и за организациите, които предоставят правна и социална помощ на чужденци (чл. 58, ал. 8 ЗУБ).

При провеждане интервюто, търсещият закрила е имал възможност да изложи бежанската си история и да ангажира доказателства в подкрепа на твърденията си. Интервюто е проведено на заявления от лицето език (арабски), след което текстът му е бил преведен на същия език, и чужденецът е заявил, че няма възражения по него.

Съдът намира, че в частта относно отказа на жалбоподателя да бъде предоставен статут на бежанец оспореното решение е издадено в съответствие с материалния закон.

Съгласно чл.8, ал.1 от ЗУБ статут на бежанец в Република България се предоставя на чужденец, който основателно се страхува от преследване поради своята раса, религии, националност, принадлежност към определена социална група или поради политическо мнение и/или убеждение, намира се извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея.

Правилен е изводът на административния орган, че изложените от лицето причини не представляват материалноправно основание по смисъла на чл.8, ал.1 от ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец.

Самият жалбоподател е заявил на проведеното интервю, че не е бил преследван в държавата си на произход по никоя от причините, посочени в ЗУБ, нито от държавата, нито от друг агент на преследване. Единственият случай, в който бил търсен от хора от ДАЕШ, при това не лично, а заради един от братята си, датира от 2015г. и случаят и приключен с даването на откуп. Към настоящият момент, видно и от приложените

справки, ДАЕШ практически не съществува в С., включително в града на жалбоподателя (гр.Р.). Към момента там живеят необезпокоявани съпругата, двете деца и родителите на жалбоподателя. Самият той не е заявил да изпитва страх от преследване. Живял е около 8 години в Турция. Видно от справките, Турция може да бъде определена като трета сигурна страна. Освен това лицето е заявило, че крайната му цел първоначално не е била България, а А. или Германия, а молбата си за закрила подал, тъй като така и така вече бил заловен.

По изложените по-горе съображения решението в частта, в която председателят на ДАБ- МС е отказал на основание чл.75, ал.1, т.2 от ЗУБ да предостави на лицето статут на бежанец е законосъобразно и обжалването в тази част следва да бъде отхвърлено.

Съдът намира преценката на административния орган относно основателността на молбата за предоставяне на хуманитарен статут на основание чл. 9, ал.1, т.1 и т.2 от ЗУБ за правилна към датата на постановяване на обжалваното решение.

Съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗУБ, хуманитарен статут се предоставя на чужденец, който не отговаря на изискванията за предоставяне на статут на бежанец и който не може или не желае да получи закрила от държавата си по произход, тъй като може да бъде изложен на реална опасност от тежки посегателства, като: 1. смъртно наказание или екзекуция; 2. изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание; 3. тежки заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт.

В настоящия случай жалбоподателят е напуснал С. доброволно, а не поради опасност да бъде осъден на смъртно наказание или екзекуция или пък да бъде подложен на изтезание или нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Третото обстоятелство, което обосновава извод за предоставяне на хуманитарен статут е това по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ - наличие на тежки заплахи срещу живота и личността на чужденеца като цивилно лице поради безогледно насилие в случай на вътрешен или международен въоръжен конфликт.

В случая изводът на решаващия орган за отсъствие и на това основание е необоснован. От една страна предвид, че за брата на жалбоподателя в началото на 2024г. е преценено, че ситуацията в страната е несигурна, а актуалната информация е сочала на предпоставка по чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ. От друга страна, след обявяване на делото за решаване са настъпили факти и обстоятелства относно тази обстановка, които следва да бъдат съобразени.

Сигурността на държавата по произход търпи непрекъснато развитие и промяна, като всеки решаващ орган или съд следва да отчита ситуацията такава, каквато е към момента на решаване на спора пред него. В този смисъл и доказателствата за действителното положение, от които да се направи извод за сигурността за живота на търсещия убежище, следва да са актуални.

В конкретния случай оспореното решение е постановено на 30.05.2024г., а настоящото дело е обявено на решаване на 11.11.2024г. Съответно всички справки за положението в С. са от преди тези дати.

Общизвестен факт е, че след приключване на устните състезания по делото, в края на ноември 2024г. различни бунтовнически групи от С. С., ръководени от на ислямската група "Х. Т. ал Ш." (Н. Т. al-S., HTS), заедно с подкрепяни от Турция милиции, осъществиха настъпление към региони под правителствен контрол и успяха да превземат големи територии. На 8

декември 2024г. бунтовници обявявиха, че са влезли в [населено място] и са освободили задържаните в най-известния затвор в страната "С.". Президентът Б. А. напусна страната. По заявление на бунтовниците, на 9 декември 2024г. техните сили са установили контрол над столицата. Конфликтът обаче е продължил в други части на С.. Подкрепяните от Турция, бунтовнически фракции, сражаващи се под флага на Сирийската национална армия (SNA), също напредват северозападно от А. към територия, държана от ръководените от курдите Сирийски демократични сили (SDF). И. е потвърдил че атакува предполагаеми правителствени обекти за химическо оръжие и ракети в С.. И. също така запазва военно присъствие в доскоро демилитаризираната зона на Г. възвишение. Бивши лоялни на А. изглежда все още контролират средиземноморското крайбрежие и планините в западната част на страната. Според ООН към 5 декември 2024г. между 60000 и 80000 души в С. С. са избягали от продължаващите боеве между SDF и SNA. САЩ обявяват, че на 08 декември 2024г. са атакували десетки позиции на "Ислямска държава" (ИД) в централна С. и поразените цели са 75. Според доклад от 08 декември 2024г. израелската армия е навлязла на сирийска територия отвъд анексираните Г. възвишения за пръв път след войната през октомври 1973г., а израелските военновъздушни сили атакуват няколко военни съоръжения в С., съдържащи запаси от стратегически оръжия, елементи от руските системи за противовъздушна отбрана, арсенал от балистични ракети земя-земя. И. признава, че израелските войски заемат някои позиции отвъд буферната зона, въпреки че отрича настъпление към Д..

Следователно, събраната в производството пред органа и после и пред съда информация за страната на произход на жалбоподателя не отразява настъпилата промяна на обстановката в С. след падането на режима на Б. А.. По изложените съображения оспореното решение в частта му относно отказа за предоставяне на хуманитарен статут е постановено при различна от настоящата фактическа обстановка в С., включително относно конкретната област и населено място, от което идва чужденецът

Както е посочено и в Решение ВАС по адм.д. № 7597/2024г., предвид специфичните обществени отношения, регулирани от ЗУБ и предвид това, че предоставянето на хуманитарен статут е в пряка зависимост от политическата ситуация в държавата по произход, която често е динамична и бързо променяща се, при преценка законосъобразността на отказа да се предостави такъв статут съдът следва да вземе предвид всички данни за положението в страната, включително и новите факти и обстоятелства, настъпили в хода на съдебното производство по обжалване на административния акт. С оглед специалната разпоредба на чл. 9, ал. 3 от ЗУБ наличието или липсата на реална опасност от тежки посегателства за чужденеца следва да бъде преценявана и на база събития, настъпили след като същият е напуснал държавата си по произход - т.е. и към момента на евентуалното му бъдещо връщане в С..

Поради това съдът намира, че с оглед установената актуална обстановка в С., преценката на административния орган не кореспондира с актуалните данни и случващото се. В обстановката в страната на произход на кандидата за хуманитарен статут е претърпяла съществена промяна, която следва да бъде

обсъждана и съобразена при вземане на решение. Поради наличие нови обстоятелства относно държавата на произход, решението се явява немотивирано и следва да бъде отменено.

В мотивите на решението административният орган следва да мотивира и приложението на принципа "забрана за връщане" (non-refoulement).

По изложените съображения решението следва да бъде отменено и преписката да бъде върната на административния орган, който при разглеждането на молбата за закрила следва да се съобрази настъпилата промяна в обстановката в С. и да се изследва възможността за предоставяне на хуманитарен статут по чл. 9, ал1, т. 3 от ЗУБ. Следва да се анализира последно актуална към момента на разглеждане на молбата (при връщането с настоящото решение) информацията относно обстановката в държавата по произход на молителя и да се съобрази постановеното от Съда на Европейския Съюз (голям състав) решение от 17 февруари 2009 година по дело С-465/07 (М. Е., N. Е. срещу S. van J.), по тълкуването и прилагането на член 15, буква в) от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година. Следва да се прецени от органа "степената на характеризиращото протичащия въоръжен конфликт безогледно насилие и дали същата достига толкова високо ниво, че съществуват сериозни и потвърдени основания да се смята, че цивилно лице, върнато в съответната страна или евентуално в съответния регион, поради самия факт на присъствието си на тяхната територия се излага на реална опасност да претърпи посочените заплахи."

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, I отделение, 6 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 6581 от 30.05.2024г. на Председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, съвет в частта, в която е отказано предоставянето на хуманитарен статут на А. А. М., с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на С..

ИЗПРАЩА делото като преписка в тази част на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет за произнасяне съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на А. А. М., с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на С., срещу Решение № 6581 от 30.05.2024г. на Председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет в останалата част, с която е отказано да му се предостави статут на бежанец.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от връчване на преписи на страните.

СЪДИЯ: